

Zuzana Pospíšilová
Ilustrace Jana Valentovičová

Hravá škola: hříčky se slovičky

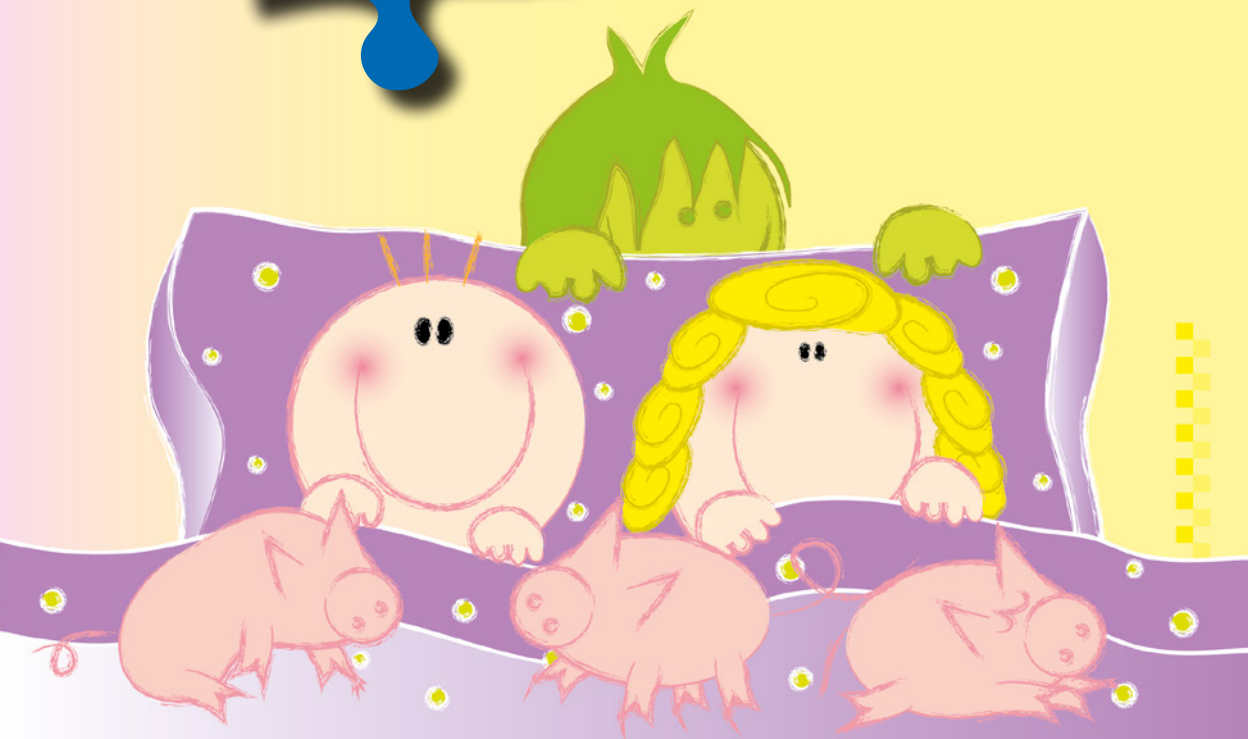

 GRADA®

Zuzana Pospíšilová
Ilustrace Jana Valentovičová

Hravá škola: hříčky se slovičky

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována ani šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

Mgr. Zuzana Pospíšilová

Hravá škola: hříčky se slovíčky

TIRÁŽ TIŠTĚNÉ PUBLIKACE:

Vydala Grada Publishing, a.s.
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
www.grada.cz
jako svou 5401. publikaci

Ilustrace Jana Valentovičová
Odpovědná redaktorka Helena Varšavská
Sazba a zlom Antonín Plicka
Zpracování obálky Antonín Plicka
Počet stran 64
Vydání 1., 2014

Vytiskly Tiskárny Havlíčkův Brod, a. s.

© Grada Publishing, a.s., 2014
Cover Illustration © Jana Valentovičová

ISBN 978-80-247-4539-8

ELEKTRONICKÉ PUBLIKACE:

ISBN 978-80-247-8943-9 (ve formátu PDF)
ISBN 978-80-247-8944-6 (ve formátu EPUB)

Obsah

Předmluva	7
Doma s tátou	8
Písmenková polévka	14
Přeřeknutí k smíchu nutí	18
Máma má meloun	23
Kobyla má malý bok	28
Líný řečník	33
Přídavek	38
Háčkování	47
Čárkování	51
Táta velí z postelí!	55
Novoslovo	59
Mokrý kohout loupe brambory	62

Předmluva

Čeština je krásný a bohatý jazyk, který přímo vybízí k různým slovním hrám a hříčkám.

V této knížce najdete nápady na slovní hrátky, které můžete využít nejen při marodění, jako hlavní hrdinové této knížky, ale také pro ukrácení dlouhé chvíle o prázdninách, při dlouhé jízdě autem, ve školní družině nebo při setkání s kamarády.

Zjistíte, že je možné vymyslet větu, jejíž slova začínají stejným písmenem. Ověříte si, že záměnou jednoho písmene ve slově může vzniknout úplně jiné slovo. Naučíte se vymýšlet novoslova a hrát různé slovní hry.

Doma s tátou

„Tak už se to nese,“ pronesl tatínek žertovným hlasem a v zástěře ladně vplul do dveří dětského pokojíčku. V jedné ruce držel velký tác s čajem a léky.

David s Adélkou se usmáli. Byli rádi, když s nimi tatínek laškoval. A zrovna teď se jim to líbilo ještě víc, protože měli dlouhou chvíli. Leželi totiž v posteli, okolo krku měli ovázané šátky a v krku protivné bacily. Paní doktorka říkala, že je to hnisavá angína a budou muset užívat antibiotika. Jejich tatínek nechodí do práce jako ostatní tatínkové. Sedí doma a píše. Někdy pracuje ráno, někdy odpoledne nebo v noci. To podle toho, jak k němu přicházejí nápady. Jejich tatínek je spisovatel.

„Tati, a co jsou to ta antibiotika?“ zeptala se Adélka. Byla zvědavá stejně jako všechny holčičky, ale u paní doktorky se na to nestihla zeptat.

„To jsou takové léky, které se umí poprat s angínovými bacily. Těm se říká koky.“

David se začal nahlas smát.

„Co je? To se nemůžu na nic zeptat?“ byla dotčená Adélka.

„Ale jo, jen mě napadlo, že teď začnou útoky na koky!“

Nastal obrovský výbuch smíchu. Tatínek rychle odložil tác s čajem, jinak by se všechno vylilo na koberec.

„To bylo fakticky povedené,“ řekl táta, když se všichni konečně přestali klátit smíchy. „Z tebe bude buď humorista, nebo básník,“ dodal ještě.

„A nešlo by obojí najednou?“ zeptal se David a legračně se u toho zašklebil.

„Určitě ano, ale básník musí rýmování trénovat,“ řekl táta.
„Až spolknete ty tabletky, tak můžeme začít!“

„Já už rýmu mám, já trénovat nemusím,“ usmála se Adélka.
Byla ráda, že se jí taky podařila nějaká legráčka.

„Neodmlouvat a polykat!“ řekl přísně tatínek. Dohlédl, aby děti dostaly svou dávku léků, a pak odešel do pracovny. Vrátil se téměř okamžitě. V ruce měl tři tužky a dlouhý úzký blok.
„Ten je na básničky,“ prozradil dětem. Adélka se posadila, polštář si dala za záda a opřela se o stěnu. David se pohodlně uvelebil na levém boku. Pravačku si nechal volnou, aby s ní mohl psát.

„Teď si budeme blok posílat a každý napíše část básničky. Každý vymyslí alespoň dva verše. Já začnu!“ vysvětlil tatínek a do bloku napsal:

*Když jsem vešel na zahradu,
dostal jsem hned dobrou radu.*

Pak předal blok Adélce. Ta si přečetla tatínkovy verše a pod ně připsala svoje:

*Jestli chceš mít hezké květiny
do vteřiny,*

David nad tím zavrtěl hlavou, chvíli okusoval svou tužku, ale pak i on připsal své dva verše.

*tak jim musíš zdraví dát,
zkus je mlékem zalévat.*

Tatínek si vzal blok k sobě a celou básničku přečetl. „Je to hezké a vtipné, dokonce se to rýmuje, ale na jednom místě jsme nedodrželi rytmus. Adélčiny verše musíme trochu upravit. Adélko, počítej se mnou slabiky. Jes-tli-chceš-mít-hez-ké-kvě-ti-ny. To je dohromady kolik slabik?“

„Devět,“ odpověděla Adélka.

„A teď další verš. Do-vte-ři-ny. To je kolik?“

„Čtyři,“ odpověděly dvojhlasně obě děti.

„Tak to musíme sjednotit. Co navrhuje?“

„Jestli chceš mít květiny do jediné vteřiny,“ odpověděl pohotově David.

„Výborně, pochválil ho tatínek.“

„Ale já jsem nechtěla ledajaké květiny, já jsem chtěla hezké květiny,“ bránila se Adélka.

„Tak přemýšlej. Co s tím?“

„Jestli chceš mít hezké květiny do jediné vteřiny,“ zkusila to Adélka.

„Počítala jsi slabiky?“ zeptal se tatínek.

„Ne,“ přiznala Adélka a hned se pustila do počítání. „Devět a sedm!“ upřesnila po chvíli.

„Takže z prvního verše musíme ubrat dvě slabiky. Jak to uděláme, abychom nezměnili význam?“

„Když chceš hezké květiny do jediné vteřiny!“ nevydržel to David, který měl k veršování opravdové nadání. Asi po tatínkovi.

„Skvěle! Takže máme první společnou básničku. Poslouchejte!“

*Když jsem vešel na zahradu,
dostal jsem hned dobrou radu:*

*„Když chceš hezké květiny
do jediné vteřiny,
tak jim musíš zdraví dát,
zkus je mlékem zalévat.“*

„A kdo ti vlastně dal tu dobrou radu?“ zamyslela se Adélka.

„No jo? Kdo?“ zeptal se táta.

„Asi trpaslíček. Ti většinou na zahrádce hospodaří,“ věděla si rady Adélka.

„Nebo zahradník!“ zkusil to David

„Co by dělal cizí zahradník na naší zahradě?“ divila se Adélka.

„Tak musíme do básničky propašovat ještě trpaslíka,“ pokrčil rameny tatínek. „Jak to uděláme?“

David si vzal blok s básničkou a během chvilky měl nápad.

*Když jsem vešel na zahradu,
trpaslíček dal mi radu:
„Když chceš hezké květiny
do jediné vteřiny,
tak jim musíš zdraví dát,
zkus je mlékem zalévat.“*

Teď už byli s básničkou všichni spokojení. „To by pro dnešek stačilo,“ řekl tatínek.

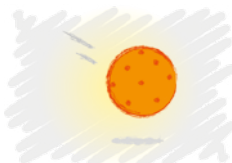
„Ne, tati, my chceme ještě!“ prosila Adélka za oba sourozence.

„Já vám teď musím uvařit oběd, když vás nenakrmí ve školní jídelně. Ale jako veršovací rozcvičku vám oběma dám seznam slov a vy k nim vymyslíte rýmy. Jsem zvědavý, jestli budou vaše verše stejné, nebo budete mít každý něco jiného!“ řekl tatínek

a z bloku vytrhl dva úzké proužky papíru. Na oba napsal stejný seznam slov a pak se vytratil do kuchyně.

Veršovací rozcvička

- Najdi vždy dvojice obrázků, které mohou vytvořit rýmy.

- Které ze slov se nejlépe rýmuje k danému slovu?

plot – _____ (kompost, hrot, záchod)
chodník – _____ (cesta, vodník, silnice, dlažba)
ples – _____ (kravata, dres, vřes, šaty, les)
kytka – _____ (nitka, motýl, lýtka, Jitka, růže)
klíč – _____ (zámek, pryč, míč, klíčenka, rýč)

- Najdi rýmy k těmto slovům.

hůl –
muž –
židle –
kočka –
pes –
tráva –
postel –
mráz –
husa –
máma –

- Pokus se společně se sourozenci, rodiči nebo kamarády napsat báseň.

Písmenková polévka

„Oběd!“ zavolal tatínek z kuchyně a David s Adélkou vystřelili z postele rychleji než kulka z myslivcovy pušky. Oblékli si župánky, aby jim nebyla zima, a šli si umýt ruce. Když se posadili ke stolu, čekal je silný vývar. Vzhledem k potížím s polykáním to oba strávníci uvítali.

„Hele, to jsou písmenkové nudličky,“ všimla si jako první Adélka.

„Tak si nabereme a podle toho, co zůstane na lžici, pak zkusíme vytvořit slovo,“ navrhl David.

Tatínek nebyl proti, spíš naopak. Hned si nabral pár nudliček na lžici a snažil se číst: „KBORNAS.“

„To je teda dost divné,“ hihňala se Adélka. „To nedává žádný smysl!“

„A kdybychom vyměnili pořadí písmen?“ nabádal je tatínek.

„To bychom si ale museli napřed napsat,“ řekl David a napsal písmenka na bloček, který byl připevněný na ledniče.

Všichni na to koukali, ale zapomněli přitom na polévku. „Víte co? Necháme si to na potom, teď se raději najezte, ať vám to nevychladne,“ upozornil je tatínek. Všichni se pustili do jídla, ale každý si přitom prohlížel písmenka, která uvízla na lžici, a než je dopravil do úst, zkoušel vytvořit nějaké slovo.

Když dojedli, hupsli zpátky do postele. Od tatínka dostali teploměr a další dávku teplého čaje s medem a s citronem.

„Já už vím, co by z toho mohlo být,“ řekl z ničeho nic David. Tatínek ani Adélka nevěděli, co má na mysli, ale David jim to hned objasnil. „Z těch písmen v polívce by mohla vyjít KOBRA.“

„Jaká to vlastně byla písmena?“ zeptal se tatínek a odešel do kuchyně pro lísteček, na který je David napsal.

„KBORNAS“ nahlásil tatínek dětem a Adélka s Davidem si písmena zapsali do svých bloků.

„Máš pravdu, KOBRA by z toho mohla být.“

„Nebo SRNA!“ zaradovala se Adélka. Vzrušením zamáchala rukama, až jí málem vypadl teploměr.

„SRNA taky,“ potvrdil tatínek a podíval se na oba teploměry. „Asi byste měli jít spát. Spánek léčí!“

„Až za chvíli. Nejdřív najdeme všechna slova, která se dají z těch tvých písmenek poskládat,“ žadonil David, kterého ta hra náramně bavila.

„NOS, je tam nos!“ triumfovala opět Adélka.

„A taky BROK a SRAB,“ nezůstával pozadu David.

„Nebo SBOR!“ řekla zase Adélka.

„A taky SKOBA!“ hlásil David.

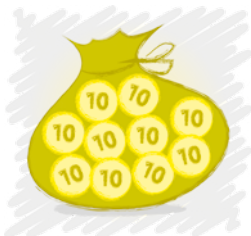
Tatínek se jen usmíval, měl radost, že obě děti jsou tak bystré, i když mají zrovna teplotu. Padaly ještě další návrhy jako SOB, KRA, BOK, KOSA, ale tatínek to ukončil: „Výborně, ale teď si dáte od přemýšlení na chvíli přestávku. Pustím vám pohádku z cédéčka a vy si na chvíli odpočínáte. Já si potřebuji ještě něco udělat. Napijte se teplého čaje a hybaj na kutě!“

David ani Adélka neprotestovali. Teplota je zmáhala a na spánek se už docela těšili.

Skládání slov

- Jaká další slova můžeš složit z písmen slova KOSTRA? Obrázky ti napoví.

KOSTRA

- Z následujících písmen či slov se pokus složit co nejvíce smysluplných slov.

PALOTAKO

NEMOCNICE

KOUPALIŠTĚ

- Když budeš mít dlouhou chvíli, například u lékaře, ve frontě v obchodě nebo při jízdě autem, můžeš si ji ukrátit tím, že si vyhlédneš nějaký nápis a budeš se snažit v něm hledat další slova.

Přeřeknutí k smíchu nutí

Spánek dětem opravdu prospěl. Když tatínek nakoukl do pokojíčku a viděl, jak se David pomalu probírá a Adélka dokonce ještě spí, měl radost. Dobře věděl, že spánek je nejlepší lékař. Když se nakonec probudila i Adélka, měla zpocené pyžamko, tak se musela převléknout. Potom dal tatínek dětem pro kontrolu teploměr a byl rád dvojnásobně. „Už jste oba bez teploty.“

„Tak si zase budeme hrát s písničky,“ loudila Adélka. S tebou je to lepší než ve škole!“

Tatínek se usmál. Takové vyznamenání mu zalichotilo a zároveň ho povzbudilo pro vymýšlení další zábavy pro jeho dva marody. „Teď vám stříhnu do krbu!“ řekl se šibalským úsměvem.

„Cože?“ vytřeštila oči Adélka. Davidovi ale bylo jasné, že v tom je schovaná nějaká tátova legrácka, jen si nebyl jistý jaká.

Když tatínek viděl jejich nejisté pohledy, hned jim to vysvětlil: „Teda pardon, chtěl jsem říct, že vám stříknu do krku, ať ty bacily rychleji vyženeme!“

„Ty ses přeřekl, tati?“ zasmála se Adélka.

„Ale určitě schválně, že jo?“ podezřívá ho David. A dá se říct, že oprávněně.

„Tak trochu,“ přiznal tatínek. „Není to legrace, když se někdo přeřekne? Představte si, že by se nějaká stařenka v cizím městě zeptala: Máte tady někde postel? A přitom by myslela kostel.“

„No jo, KOSTEL – POSTEL,“ zasmála se Adélka. „Stačí, když se změní jenom jedno písmeno, a už je z toho úplně jiné slovo!“

„U nás ve třídě se něco podobného povedlo i paní učitelce. Když Libor na tabuli vypočítal správně všechny příklady, tak mu za to chtěla dát ledničku!“ řekl David a všichni se okamžitě rozesmáli.

„A kdyby mu to nešlo, tak by mohl dostat Bětku!“ dodala se smíchem Adélka. Dobře věděla, že s Davidem chodí do třídy i spolužačka Alžběta, které říkají Bětko. „Jenže ta by byla za odměnu, a ne za trest,“ dodala Adélka.

Tatínek jen nechápavě pozvedl obočí, tak mu to Adélka vysvětlila: „Všichni kluci jsou do ní zamilovaní. I David!“

„To není pravda!“ ozval se David a okamžitě přešel do protiútku. Jeho polštář byl vmžiku na Adélčině posteli.

„Pojďte raději hledat další slova, u kterých vyměníte jedno písmeno a bude z toho něco úplně jiného,“ navrhl táta. Adélka s Davidem souhlasili a během chvilky jich měli několik.

Stačí změnit písmeno

- Která slova se navzájem liší jediným písmenem? Kterým? Obrázky ti napoví.

- Doplň do slova následující písmena a přiřaď ke správným obrázkům.

LE _

(N, S, D, V)

